

Oponentský posudek na diplomovou práci na KTF UK

Diplomant: Bc. Martina Menclová

Téma práce: Neplatnost manželství a způsoby jeho zplatnění podle CIC 1983

Rok předložení: 2015

Cílem práce bylo analyzovat důvody kanonické nulity manželství a způsoby nápravy této nulity (jak řádný způsob, tj. konvalidaci, tak mimořádný, tj. sanaci).

Diplomantka rozčlenila svou práci do čtyř kapitol: V první (*Manželství z křesťanského pohledu*) vymezuje manželství z teologicko-antropologického úhlu pohledu. Druhá kapitola (*Podstatné prvky platně uzavřeného manželství*) pojednává o požadované kvalitě i formě manželského souhlasu a o jeho esenciálních vlastnostech. Třetí kapitola (*Neplatné manželství*) je věnována diferenciovaně kategoriím (a v jejich rámci i jednotlivým důvodům) nulity manželství a konečně čtvrtá kapitola (*Způsoby zplatnění manželství*) se zabývá jednak jeho prostým zplatněním (konvalidací), jednak zplatnění mimořádným způsobem (sanací).

Po *obsahové* stránce mám k práci následující drobné připomínky:

- Tridentský sněm stanoví ke kanonické formě dva až tři svědky, nikoli „nejméně dva svědky“ (s. 27, obdobně s. 29).
- Manželské překážky nelze považovat za faktická, nýbrž za právní omezení oprávnění na uzavření manželství (s. 39, 75).
- U manželské překážky *criminis* podle kán. 1090 CIC/1983 jde o dvě skutkové podstaty: jednak o odstranění „překážejícího“ manžela za účelem nového sňatku (§ 1), jednak o součinnost při usmrcení manžela, kde se nevyžaduje motiv (§ 2) – viz s. 41.
- Nejen římský, nýbrž i germánský způsob komputace rozlišuje linie a stupně příbuzenství – rozdíl spočívá ve způsobu počítání stupňů (s. 46).
- Podle nyní platné právní úpravy se k dodržení kanonické formy vyžaduje účast dvou svědků, nikoli „alespoň dvou svědků“ (s. 57).
- K úvodnímu odstavci kap. 4 (*Způsoby zplatnění manželství*): zde je třeba naléhavě upozornit, že v případě zjištění neplatnosti manželství „je nutné tuto situaci z hlediska kanonického práva napravit“ zplatněním manželství *jen* v případech, kdy lze rozumně předpokládat, že manželský souhlas trvá a trvat bude; v opačném případě, zejm. když putativní manželství je rozvráceno, je prospěšnější vyčkat a po event. civilním rozvodu doporučit stranám kanonické prohlášení nulity takového manželství, spíše než je nutit k prosté konvalidaci nebo zařizovat sanaci (s. 58). To ostatně diplomantka zohledňuje v dalším textu práce.

Po *formální* stránce lze práci vytknout následující:

- Úvod pojednává jen o struktuře práce a vůbec se nezmiňuje o jejím cíli, použité metodě/metodách, pramenných a literárních zdrojích apod. To implikuje, že ani závěr nepodává odpověď na otázku, zda a jak bylo tohoto cíle dosaženo.
- Nepřípustné je citovat papeže Jana Pavla II. způsobem: „PAVEL, Jan...“ (s. 9 *passim*); obdobně „BENEDIKT“ (s. 15).

Na druhé straně je třeba konstatovat, že práce, jakkoli má výrazně kompilační charakter a pracuje jen s velmi omezenými zdroji, byla zpracována zodpovědně a neobsahuje žádné závažnější věcné chyby.

Závěr

Předloženou diplomovou práci **doporučuji k obhajobě**, protože zásadně splňuje požadavky kladené obvykle na tento druh prací.

prof. JUDr. Ignác A. Hrdina, DrSc.,
oponent